

PROGRAMSKO VOLILNA KONFERENCA ZPM

Tudi pionirji so krajanji

Osmega novembra je imela Zveza prijateljev mladine naše občine programsko-volilno konferenco, na kateri so pregledali opravljeno delo v preteklem štiriletnem mandatnem obdobju in načrtali usmeritve dela Zveze za naslednje štiri leta. Izvolili so tudi novo vodstvo.

Zveza prijateljev mladine se s svojimi vsakoletnimi programi vključuje v izvajanje sprejetih dokumentov v občini na tistih področjih, ki zadevajo nadaljnji razvoj organizirane in vsestranske skrbi za otroke in družino.

V okviru Zveze prijateljev mladine naše občine je organiziranih sedemnajst društev prijate-

povsem novo kvaliteto. V procesu podružbljanja vzgoje in izobraževanja je Zveza začela svoje pomembno mesto pri uveljavljanju tega načela. Odprtost osnovne šole sama po sebi ne bi prispevala veliko, če ne bi poizkušali v zadnjih dveh letih, skupaj s krajevnimi konferencami SZDL v krajevnih skupnostih organizirati razprave in uresničevati določene konkretne oblike uveljavljanja pionirjev kot krajanov. Še

Franci Zalar

Na programsko volilni konferenci občinske Zveze prijateljev mladine so se delegati za izredno uspešno in požrtvovalno delo, z veliko mero poslušala za mladi rod, zahvalili dosedanjemu predsedniku Stanetu Florjančiču, ki je dolžnosti predsednika opravljal kar polnih osem let.

ljev mladine v krajevnih skupnostih, devetnajst pionirskih odredov v osnovnih šolah in Zavodu za slepo in slabovidno mladino.

Za uresničevanje vsako leto sprejetega vsebinskega in akcijskega programa ima Zveza prijateljev mladine svoja delovna telesa: svet pionirjev, svet za predšolsko vzgojo in sodelovanje s starši, komisijo za letovanje, odbor bralne značke, klub vzgojiteljev, aktiv mentorjev pionirske organizacije in komisijo za delo z društvi prijateljev mladine.

Kot smo dejali deluje v okviru Zveze devetnajst pionirskih odredov, v katere je bilo samo v letošnjem letu vključenih 7847 pionirjev. Kvaliteta dela teh odredov je iz leta v leto večja, tudi glede množičnosti vključevanja pionirjev v aktivnosti so iz leta v leto vidnejši rezultati, tako v okviru šole, kot v občini kot celoti.

Vloga osnovne šole, še posebej pa zveza prijateljev, sta dobila z uveljavljanjem programskih smernic za življenje in delo osnovne šole

vedno pa ostaja dejstvo, da mladim ne znamo prisluhniti, jih upoštevati kot enakopravne krajanje, kot subjekte, brez katerih ne bi smeli biti sprejet noben plan in program, ki je namenjen njim, najmlajšim.

Vse večji porast otroške kriminalitete potrjuje spoznanje, kako zgrešeno je, da mladim odrasli vsiljujejo svoje programe za njihovo aktivnost. Samoupravljanje, so poudarili na konferenci, ni stvar teoretičnega poučevanja, ampak neposredno ustvarjanje pogojev, kjer se pionir uveljavlja.

Ob vse hitrejšem razvoju proizvodnih sil nastopa tolikšna zaposlenost žene oziroma obeh staršev, da starši sami nikakor ne morejo več reševati skrbi za svoje otroke v ozkih, lastnih mejah, zato pa je treba vse oblike skrbi za otroke urejati kot skupno družbeno vprašanje. Iz tega izhodišča izhajajo tudi številne aktivnosti

Na konferenci so delegati izvolili tudi novo vodstvo. Za predsednika izvršnega odbora je bil izvoljen Franci Zalar, za podpredsednico Pepca Oprešnik, za sekretarko Vesna Čuč, za člane predsedstva pa: Peter Vrhunc, Drago Černoš, Helga Kucler, Franc Hočvar, Stane Florjančič, Mara Koprivec, Dragica Kregelj, Matija Mihelič in delegat OK ZSMS.

ZPM – organiziranje raznih oblik letovanja in zimovanja, vključevanje otrok v malo šolo in 80-urni vzgojni program, skrb za otroke od osmih mesecev do treh let z organiziranjem varstva teh otrok v varstvenih družinah in pri privatnih varuhinjah.

Trhle noge Zveze prijateljev mladine?

Te trhle noge so pravzaprav društva prijateljev mladine v krajevnih skupnostih. Dejali smo že, da jih je v naši občini registriranih sedemnajst, žal pa jih še manj kot polovica deluje. Društva pa so osnova za delo Zveze. Njihovo delo se nanaša na položaj otroka v družbi, konkretno v krajevni skupnosti, na organizacijo njegovega prostega časa. Toda krajanji, starši kot da ne vedo ali nečesto vedo, kako zelo je to pomembno. Tudi v društvih, ki so aktivna, so konkretni rezultati vidni le pri organiziranju prihoda dedka Mraza, le redka so društva, ki so se povezala s šolo, ki so aktivna na področju varstva otrok, ki sofinancirajo socialno šibke otroke za vključevanje v šolo v naravi in letovanja. Svetli so primeri društev, ki so z lastnim delom pridobila nove površine za igro otrok.

Prav je, da omenimo, ob številnih izredno uspešnih aktivnostih in opravljenih nalogah, med drugimi velja izpostaviti tudi ureditev letovišča v Pacugu, še dva problema, s katerima se Zveza prijateljev mladine srečuje. Gre za problem mentorjev pionirskih organizacij, ki so večinoma še vedno le iz vrst prosvetnih delavcev, gre za problem vrednotenja mentorjev in ne nazadnje za problem, da v Zvezi prijateljev mladine deluje vse premalo mladih ljudi, da je torej treba zvezo kadrovske okrepiti, pomladiti.

N. Č.

Kaj je novega v kulturnih društvih

Po poročilih, ki so jih poslala društva, je bilo v času od 1. junija do 31. 10. v društvih kar razgibano kulturno življenje:

KPD BARJE

Tudi letos so barjanski pevci nastopili na pevskem taboru Šentvid pri Stični. Peli so še ob 30. obletnici podjetja PAP, obiskali so Dom ostarelih občanov v Mostah in se predstavili na otvoritvi novega obrata Emona Zaloga. Tudi drugi člani kulturnega društva niso držali rok križem. Obnavljali so dom.

KUD BRDO

Novi ženski pleski zbor je nastopil že na proslavi praznika krajevnih skupnosti in na proslavi za 29. november.

DPD SVOBODA DOLGI MOST

V tem času so zavrteli kinoprojektor kar 84 krat z 39 filmi. Od domačih so bili na sporedu: »Padeč Italije«, »Vojni telesa« in »Maškerada«. Komentirali so tri tuje filme: »Rdeči«, »Kaznilnica« in »Beg iz Alcatraza«.

KUD FRANCE PREŠEREN

Najbolj delovno društvo, kakor kaže poročilo, »Mehurčke« Tarcisije Galbati so ponovili kar dvakrat. Avtorica je pripravila še dva celovečerna recitala z naslovoma: »Dan vstaje« in »Počitnice«. V društvu je imel drugi del predavanja »Osnove gledališke igre« Matjaž Hočvar. Goga Schmidt je predavala o gledališki sceni, Pia Barborič pa o »Plesu tako ali drugače«. Predaval je še up. generalmajor Karlo Vurkelj: »KUD v izrednih razmerah«. Umetniški ustvarjalci: Veljko Toman, Samo Kovač in Mila Kacič so se pogovarjali s poslušalci. Oživila je tudi likovna dejavnost. Društvo je razstavilo kar 44 eksponatov, ki jih je prispevala X. SNOUB Ijubljanska in VVZ Trnovo, člani društva pa so razstavili 136 svojih fotografij. Plesalci so pripravili celovečerni nastop in nastopili s plesi: ples lahodov, akvarij, španski ples, ruski ples in lutke v naslednjih krah: na Rakitni, Komendi, Mostah pri Komendi, v KS Trnovo in na srečanju starih občanov. Recitatorji so nastopili ob podelitvi bralne značke. Plesalci so tudi snemali na RTV Ljubljana. V društvu delujeta dva ansambla. 28. julija je nastopil ansambel »Vrtnicev«, 29. julija pa ansambel »Mamba«.

KUD IG

Predvajali so 15 filmov. Od domačih so izbrali »Srečo na vrhici«. S komedijo »Dva mejnika« so gostovali na Šmarini gori, Triglavu, na Kredarici, v Kranjski gori, v Bovcu, na ljubljanskem vinskem sejmu, na Nanosu, v Postojni, v Zrečah in Ribnu pri Bledu.

KUD IŠKA VAS

Tudi člani KUD Iška vas so sodelovali z Liro, ki jim je omogočila gostovanje v zabavno gledališkem programu. Nastopili so na Kredarici, v Kranjski gori, v Bovcu in ob Tednu kulture v Ljubljani. Pevski zbor je v tem času nastopil v Škofji Loki in na Taboru v Šentvidu pri Stični.

KUD POLHOV GRADEC

Folklorna skupina je nastopila na prireditvi Zveze združenja invalidov v Šiški. Nastopili so še na Vrhniku in doma. Upajmo, da jih bomo še kje srečali.

KUD RAKITNA

Ob 19. juliju, krajevnem prazniku Rakitni, so člani kulturnega društva nastopili z recitalom pesmi iz NOB. Razstavljali so lutke v Domu Ivana Cankarja in v Avli občinske skupščine. Njihove lične lutke so zbudile pri občinstvu veliko pozornost.

KPD IVAN CANKAR SENTJOST

Za srečanje invalidov so pripravili priložnostni kulturni program. Glasbena šola deluje že tretje leto. Snujejo časopis »Srce in klas«. V obdobju od junija do oktobra pri nas kultura ni tako živa. Ljudje se bolj ukvarjajo z deli na poljih. V pozni jeseni spet najdemo čas in radi zaigrajo kakšno igro,« so zapisali v poročilo.

KUD PRIMOŽ TRUBAR VELIKE LAŠČE

»Pismo glava«, »Variola vera«, »Lov v kalnem«, »Samo še enkrat« in »Balkan ekspres« so naslovi domačih celovečernih filmov, ki so jih zavrteli v Levstikovem domu. Gledališniki so v tem času nastopili z Mrožkovo »Policijo« na zaključni predstavi občinskega srečanja v Robu. Ob dnevu OŽN so pripravili razstavo fotografij, na proslavi ob 60-letnici gasilskega društva v Dvorski vasi je nastopila domača instrumentalna skupina. Moški pevski zbor je sodeloval na Taboru pevskega zbora v Šentvidu, v Dvorski vasi, v Turjaku, ob odkritju spomenika borcem v Dvorski vasi in ob odkritju spomenika plošče padlim na pokopališču. Ženski pevski zbor je sodeloval v Cankarjevem domu ob srečanju upokojencev.

KUD VNAJE GORICE

Pripravili so recital na čast pisatelju Francetu Bevku in pesniku Mateju Boru. Folklorna skupina je gostovala v Postojni in zaplesala v Hotelu »Jama«. Sodelovali so tudi ob prazniku upokojencev Notranjih Gor. Ženski pevski zbor, ki ga vodi Ivanka Armič, pa je nastopil pred javnostjo domačega kraja.

KUD MARTIN KRPA PLAVA GORICA

Ustanovilo se je novo društvo. Na pobudo OO ZSMS. Predsednik je Sviglin Slavko, podpredsednik Mahne Marina, sekretar Dane Zorko, blagajnik Vrbine Miro in mentor Peter Pal. Upozorili so že več iger: »Martin Krpan v današnjih časih«, »Smetanove kolačke«, Kozakovega »Direktorja« in Mire Mihelič »Dan žena«.

KUD DOLOMITI DOBROVA

Folklorna skupina je nastopila s 50 odstotki novega programa (2 krat na Dobrovi in 1 krat v Ljubljani). Mešani pevski zbor je gostoval po Koroškem in nastopil štirikrat. Pevci so sodelovali na Taboru pevskega zbora v Šentvidu pri Stični.

KUD BREZOVICA

Tudi Brezovski moški komorni zbor se je udeležil Pevskega tabora. V Naši Komunji je že pisalo, da so nastopili v Lajkovcu. Koncerti pa so imeli še v Rogatcu, na Donački gori. Zbor zdaj vodi zborovodja Janez Cimperman.

PREVENTIVA V OTROŠKEM ZOBÓZDRAVSTVU

Tekmujemo za čiste zobe!

O preventivnem zobozdravstvu otrok in mladine naše občine smo se pogovarjali z medicinsko sestro Mileno Bernat in zobozdravnico dr. Emo Kontelj iz dispanzerja za otroško in mladinsko zobozdravstvo Zdravstvenega doma enota Vič.

»Naš cilj je, da otroke in starše navadimo osnovne higijene zob, da dosežemo, da bo nega zob postala potreba vsakodnega življenja vsakega posameznika. Če hočemo to doseči, moramo seveda začeti že zgodaj, že v tretjem letu otrokove starosti. Kultura čiščenja zob, je nadaljevala dr. Konteljeva »je toliko pomembnejša spričo dejstva, da v naši občini en zobozdravnik zdravi 1650 otrok«. Srečo imamo, bi lahko rekli, da imamo v omenjenem dispanzerju ljudi, ki jim zobozdravstvena preventiva otrok veliko pomeni, da se za to delo še posebej žrtvujejo.

Milena Bernat pa se s tem še posebej intenzivno ukvarja. Delovno področje zdravstveno vzgojne sestre, to delo namreč tovarišica Milena opravlja, je v dispanzerju za zobozdravstveno varstvo otrok in mladine izredno široko. Zajema namreč Vzgojnozdravstveno organizacijo Vič-Rudnik z 12 samostojnimi enotami in 13 osnovnih šol s podružnicami in manjšimi oddelki. Svoje delo je razdelila na osem področij in sicer: obdelava malih šol v VVZ, delo s triletnimi otroci, obdelava prvih razredov osnovnih šol, delo v 3., 5. in 7. razredih, delo v 4. razredih, naravoslovni dnevi v

Stomatološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva organizira tudi letos tekmovanje osnovnošolcev v čiščenju zob. V preteklem letu se je tekmovalec osnovne šole Ketteja in Murna pridružil že 34 osnovnih šol, med njimi tudi OŠ Vrhovci. In kaj to tekmovanje zajema? V vsaki šoli razredi tekmujejo med seboj. Trikrat na mesec je pregledanih po pet otrok posameznega razreda. Otrok s čistimi zobmi prisihne razredu eno točko. Točke ob koncu šolskega leta seštejejo, zmagovalce pa nagradijo. Torej gre praktično za dve tekmovanji. Eno je tisto v okviru šole, drugo pa v okviru slovenskih šol. Upamo, da se bo poleg vrhovške osnovne šole tega tekmovanja udeležila še katera iz naše občine!

1. in 3. razredih, delo s starši in vzgojitelji otrok in ostale dejavnosti.

Nega vsakega zobka vseh otrok

Kakšno je na primer delo sestre pri malih šolarjih? »V šolskem letu 1983/84 sem obiskala dvanaest vzgojno varstvenih enot. Pri prvem obisku sem otroke poučila o potrebi čiščenja zob in o posledicah nepopolnega čiščenja. Pripravila sem jih na prvo srečanje z zobozdravnikom. Otroke in vzgojitelje sem poučila o pravilnih zobnih ščetkah in o njih čiščenju,« nam je pripovedovala Milena Bernat. »Drugo srečanje z otroki je bilo v zdravstvenem domu na sistematskem pregledu zobovja, kjer sem jim pripravila demonstracijo čiščenja, jih seznanila z nujnostjo popravljanja zob in jih poučila o pravilnem prehranjevanju.«

V prvem razredu osnovne šole se ta vzgoja dograjuje. Seveda je potrebno znane stvari nenehno ponavljati, jih otrokom vcepjati v glavo, v podzavest, nujno pa je seveda znanje in vedenje tudi dograjevati. Zato se v prvih razredih sestra z otroki pogovarja o grdih navadah grizenja svinčnikov, sesanja prstov, dihanja skozi usta in jih opozarja na posledice teh razvad. S testnino tabletami ugotovi sestra stanje zob in vsem nazorno pokaže zobne obloge. Začne se tudi z akcijo z F. N. tabletami, ki se nadaljuje še v drugem razredu.

Lani je po sedmih osnovnih šolah potekala akcija ščetkanja zob z AF želejem. V to akcijo je

bilo vključenih 24 razredov oziroma 617 otrok. Ščetkanje je potekalo pod nadzorstvom razrednikov.

Lahko bi sicer še veliko povedali o konkretnem delu sestre in zdravnikov in prav bi bilo, da bi to tudi storili. Toda v nobenem primeru ne bi mogli povedati vsega, ne bi mogli opisati vseh naporov, ki jih morajo vložiti za uspešno delo. Uspešno delo pa hkrati pomeni zdrave zobe. Zdravi zobje pa niso le posledica zdravstvenih delavcev, so pogojeni tudi s prizadevnostjo staršev, vzgojiteljev in učiteljev in seveda in nenazadnje tudi od posameznikov. Je že tako, da se na vsako akcijo vsi ne odzovemo enako. Povsod se najde nekdo, ki se vanjo ne vključi. K sreči imajo na Viču do tega vprašanja vzgojitelji in učitelji kar dober posluh. Primer je naprimer že samo ščetkanje. Vsak otrok zanj porabi tri minute. Če je v razredu 30 otrok to pomeni uro in pol dodatnega dela razrednika, ki mora bedeti nad vsakim posameznikom. In nekateri učitelji so se tega lotili brez hude krvi, celo z navdušenjem. Rezultati seveda ne morejo izostati.

NINA ČOŽ

